

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ ΝΑΥΠΛΙΩΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
(Προσφυγή No 22029/03)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2005

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τις προϋποθέσεις, που καθορίζονται στο άρθρο 44 παρ.2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές τροποποιήσεις

Στην υπόθεση ΝΑΥΠΛΙΩΤΗ κατά της ΕΛΛΑΔΑΣ

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), που συνεδριάζει σε συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από :

κ. Λ. ΛΟΥΚΑΙΔΗ, Πρόεδρο
κ. Σ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ
κα Φ. ΤΟΥΛΚΕΝΣ
κα Ε. ΣΤΑΙΝΕΡ
κ. Κ. ΧΑΓΙΓΙΕΒ
κ. ΝΤ. ΣΠΙΛΜΑΝΝ
κ. Σ.Ε. ΓΙΕΜΠΕΝΣ, Δικαστές και
κ. Μ.Σ. ΝΙΛΣΕΝ, Γραμματέα Τμήματος,

Αφού συσκέφθηκε σε συμβούλιο στις 12 Μαΐου 2005,
Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, που αποφασίσθηκε την
ημερομηνία αυτή :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1.- Η υπόθεση ξεκίνησε με προσφυγή (No 22029/03) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, την οποία υπήκοος του εν λόγω Κράτους ο κ. Μιχαήλ ΝΑΥΠΛΙΩΤΗΣ («προσφεύγων») εισήγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 7 Ιουλίου 2003, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2.- Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τους κ.κ. Ι. ΚΤΙΣΤΑΚΗ και Δ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ, Δικηγόρους μέλη των Δικηγορικών Συλλόγων Θηβών και Αθηνών αντίστοιχα. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εντεταλμένους αντιπροσώπους της κ. Σ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟ, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και κα Μ. ΠΑΠΙΔΑ, Εισηγητήτρια του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3.- Στις 28 Ιουνίου 2004, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Επικαλούμενο το άρθρο 29 παρ. 3 της Συνθήκης, αποφάσισε να αποφανθεί ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και της ουσίας.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

4.- Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1934 και διαμένει στην Αθήνα. Υπάλληλος με την ιδιότητα του οδηγού τρένου στον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδας, είναι σήμερα συνταξιούχος.

5.- Στις 30 Νοεμβρίου 1994, ο προσφεύγων εισήγαγε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών αγωγή κατά του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το οποίο θα καλείται στο εξής «ΙΚΑ», με την οποία ζητά να καταδικασθεί το ΙΚΑ στην καταβολή αποζημίωσης, επειδή υπολόγισε λάθος το ύψος των εισφορών του.

6.- Στις 27 Νοεμβρίου 1996, το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή (απόφαση No 16822/1996).

7.- Στις 15 Απριλίου 1997, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της προαναφερόμενης απόφασης.

8.- Στις 30 Απριλίου 2001, το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών έκανε δεκτή την προσβαλλόμενη απόφαση (απόφαση Νο 2206/2001). Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 21 Μαρτίου 2002.

9.- Στις 10 Απριλίου 2002, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης.

10.- Στις 26 Μαρτίου 2004, το Συμβούλιο της Επικρατείας απάγγειλε την ακύρωση της διαδικασίας σε εφαρμογή των διατάξεων του νόμου Νο 2944/2001, ο οποίος αποκλείει την άσκηση προσφυγής για τις αντιδικίες με οικονομικό αντικείμενο κατώτερο των Δρχ. 2.000.000 (απόφαση Νο 87/2004).

ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ι.- ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

11.- Ο προσφεύγων ισχυρίζεται, ότι η διάρκεια της διαδικασίας αφήφησε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ.1 της Σύμβασης, το οποίο διατυπώνεται με τον ακόλουθο τρόπο :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)».

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

12.- Η Κυβέρνηση παραπονιέται, κυρίως, ότι το άρθρο 6 παρ. 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή. Σημειώνει, ότι το ποσό, που διεκδικεί ο προσφεύγων υπολογίσθηκε επί της μισθολογικής βάσης, που εφαρμόζεται για τους οδηγούς τρένων και συνδεόταν, λοιπόν, στενά με τη δραστηριότητά του. Επιπλέον, σύμφωνα

με την Κυβέρνηση, η δραστηριότητα του προσωπικού του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδας, οργανισμού επιφορτισμένου με τις δημόσιες μεταφορές, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ.1.

13.- Ο προσφεύγων δεν τοποθετείται.

14.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έκρινε ότι οι αντιδικίες σε θέματα συντάξεων εμπίπτουν όλες στο άρθρο 6 παρ. 1 (βλ. *ΠΕΛΛΕΓΚΡΙΝ κατά ΓΑΛΛΙΑΣ (GC)*, No 28541/95, παρ. 67, CEDH 1999 – VIII). Δεν αποκαλύπτει κάποιο λόγο για να μην εφαρμοσθεί η νομολογία αυτή στην εν λόγω περίπτωση. Αυτό, καθόσον το Δικαστήριο δεν αντιλαμβάνεται γιατί η δραστηριότητα του οδηγού τρένου μπορεί να θεωρηθεί σαν «συμμετοχή στην άσκηση δημόσιας δύναμης» (*ΠΕΛΛΕΓΚΡΙΝ κατά ΓΑΛΛΙΑΣ*, προαναφερόμενη παρ. 65). Πρέπει, λοιπόν, να απορρίψει την εν λόγω εξαίρεση.

15.- Το Δικαστήριο διαπιστώνει, επιπλέον, ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ.3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι αυτός δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαράδεκτου.

B.- ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ

16.- Η Κυβέρνηση προβαίνει στη λεπτομερή και χρονολογική ανάλυση της διαδικασίας, για να αποδείξει, ότι κάθε στάδιο αυτής διεξήχθη με ταχύτητα. Αναφέρεται, επιπλέον, στην απεργία των δικηγόρων του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, η οποία διήρκησε σποραδικά από τις 23 Ιανουαρίου 1989 μέχρι τις 30 Ιουνίου 1994, γεγονός, που προκάλεσε υπερφόρτωση του ρόλου των δικαστηρίων. Προσθέτει, ότι ο προσφεύγων δεν επιχείρησε να επιταχύνει τη διαδικασία και εκτιμά, ότι τα δικαστήρια, που επιλήφθηκαν της υπόθεσης, αποφάνθηκαν μέσα σε λογικές προθεσμίες.

17.- Ο προσφεύγων επιβεβαιώνει, ότι η υπόθεση του γνώρισε υπερβολική διάρκεια

18.- Η εν λόγω περίοδος ξεκίνησε στις 30 Νοεμβρίου 1994 με το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών και ολοκληρώθηκε στις 26 Μαρτίου 2004 με την απόφαση με αριθμό 87/2004 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Διήρκεσε, λοιπόν, εννέα χρόνια, τρεις μήνες και είκοσι-έξι ημέρες και για τους τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

19.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τα περιστατικά της υπόθεσης και τα κριτήρια, που καθιερώνονται από τη νομολογία του, ιδιαίτερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του προσφεύγοντα και αυτή των αρμοδίων αρχών καθώς η σημασία του αντικειμένου της διαφοράς για τους εμπλεκόμενους (βλ. μεταξύ άλλων, *ΦΡΥΝΤΛΕΝΤΕΡ κατά ΓΑΛΛΙΑΣ (GC)*, No 30979/96, § 43, CEDH 2000 – VII).

20.- Το Δικαστήριο επεξεργάσθηκε κατ' επανάληψη υποθέσεις, που αφορούν ζητήματα παρόμοια με αυτό της εν λόγω περίπτωσης και διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερόμενη υπόθεση *ΦΡΥΝΤΛΕΝΤΕΡ*)

21.- Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία, που του προσκομίσθηκαν, το Δικαστήριο εκτιμά, ότι η Κυβέρνηση δεν προέβαλε κάποιο γεγονός ή επιχείρημα, που μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του στο θέμα αυτό, το Δικαστήριο εκτιμά, ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Κατά συνέπεια, υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II.- ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

22.- Ο προσφεύγων παραπονιέται, επίσης, για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει δικαστήριο στο οποίο μπορεί να

απευθυνθεί κάποιος, για να παραπονεθεί για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης, που ακολουθεί:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του».

23.- Η Κυβέρνηση επιβεβαιώνει ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε να ζητήσει η υπόθεσή του να εξετασθεί κατά προτεραιότητα. Επιπλέον, θα μπορούσε να εισάγει κατά των δικαστών, που επιλήφθηκαν της δικογραφίας της, την αγωγή, που προβλέπεται από το άρθρο 105 του συνοδευτικού νόμου του Αστικού Κώδικα. Το άρθρο αυτό καθιερώνει την έννοια της ειδικής πράξης δημοσίου δικαίου που μπορεί να αποζημιωθεί, η οποία δημιουργεί εξωσυμβατική ευθύνη του Κράτους, η οποία προκύπτει από παράνομες πράξεις ή παραλήψεις. Η Κυβέρνηση εκτιμά, ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε, επίσης, να καταθέσει αγωγή κακοδικίας κατά των προαναφερομένων δικαστών.

24.- Ο προσφεύγων ανταπαντά, ότι οι προσφυγές, που κατατέθηκαν από την Κυβέρνηση, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 13, επειδή δεν αποσκοπούν στο να επιβάλλουν κυρώσεις στην προσωπική συμπεριφορά των δικαστών και δεν προσφέρουν άμεση επανόρθωση της κατάστασης. Επιπλέον, ο προσφεύγων υπογραμμίζει, ότι η Κυβέρνηση δεν αναφέρει κανένα παράδειγμα νομολογίας πραγματικής εφαρμογής των προτεινομένων μέτρων.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ

25.- Το Δικαστήριο διαπιστώνει, επιπλέον, ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ.3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι αυτός δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαράδεκτου. Πρέπει, λοιπόν, να γίνει δεκτό.

ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΥΣΙΑΣ

26.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται αποτελεσματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, που επιτρέπει το να παραπονεθεί κάποιος για την παραγνώριση της υποχρέωσης, που επιβάλλεται από το άρθρο 6 παρ.1, να εξετασθούν οι υποθέσεις μέσα σε λογική προθεσμία (βλ. *ΚΟΥΝΤΛΑ κατά Πολωνίας* (GC), No 30210/96 παρ. 156, CEDH 2000 – XI).

27.- Επιπλέον, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική νομική τάξη δεν προσέφερε στους ενδιαφερομένους αποτελεσματική προσφυγή σύμφωνα με το άρθρο 13 της Σύμβασης, που τους επιτρέπει να παραπονιούνται για τη διάρκεια της διαδικασίας (*ΚΟΝΤΗ – ΑΡΒΑΝΙΤΗ κατά της Ελλάδας*, No 53401/99, παρ. 29-30, 10 Απριλίου 2003). Το Δικαστήριο δεν διακρίνει στην περίπτωση αυτή κανένα λόγο να απομακρυνθεί από τη νομολογία αυτή, από τη στιγμή, που η Κυβέρνηση δεν βεβαιώνει ότι η ελληνική νομική τάξη έχει, εν τω μεταξύ εφοδιασθεί με παρόμοια προσφυγή.

28.- Το Δικαστήριο εκτιμά στην περίπτωση αυτή, ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω απουσίας στο εσωτερικό δίκαιο προσφυγής, που επέτρεψε στον προσφεύγοντα να επικυρώσει το δικαίωμά του να εξετασθεί η υπόθεσή του σε λογική προθεσμία, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης.

ΙΙΙ.- ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

29.- Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,
«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση ».

Α.- ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

30.- Ο προσφεύγων ζητά το ποσό των € 20.000 σαν υλική αποζημίωση.

31.- Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η διαπίστωση της παράβασης θα αποτελούσε από μόνη της δίκαιη επαρκή ικανοποίηση

32.- Το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη σίγουρη ηθική βλάβη. Αποφασίζοντας με δίκαιη κρίση, με βάση το άρθρο 41 της Σύμβασης, του χορηγεί το ποσό των € 1.500 για το λόγο αυτό, πλέον φόρων επί του ποσού αυτού.

B.- ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

33.- Ο προσφεύγων ζητά, επίσης, € 6.000 για τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες, που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου. Προσκομίζει τιμολόγιο πάνω στο οποίο εμφανίζεται το ποσό, αλλά αυτό καταρτίσθηκε μόνο για την αμοιβή του δικηγόρου του για τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου.

34.- Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντα είναι υπερβολικές και μη δικαιολογημένες. Εκτιμά ότι το ποσό, που χορηγήθηκε για το λόγο αυτό, δεν πρέπει να υπερβαίνει τα € 300.

35.- Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση των εξόδων και των δικαστικών δαπανών με βάση το άρθρο 41 προϋποθέτει, ότι αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επιπλέον, εύλογα ως προς το ύψος των επιτοκίων τους (*ΙΑΤΡΙΔΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ* (GC), No 31107/96, § 54, CEDH 2000 – XI). Επειδή πρόκειται για έξοδα και δικαστικές δαπάνες, που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ήδη, ότι η διάρκεια της διαδικασίας μπορεί να προκαλέσει αύξηση των εξόδων και δικαστικών δαπανών του προσφεύγοντα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και ότι πρέπει, λοιπόν, να ληφθούν υπόψη (βλ. μεταξύ άλλων *ΚΑΠΟΥΑΝΟ κατά Ιταλίας*, απόφαση της 25 Ιουνίου 1987, σειρά A, No 119-A, σελ. 15 § 37).

Εντούτοις, στην περίπτωση αυτή, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε τιμολόγιο, που να αφορά τα έξοδά του ενώπιον των δικαστηρίων, που επιλήφθηκαν της υπόθεσης. Δεν πρέπει, λοιπόν, να διαταχθεί η επιστροφή τους. Σχετικά με τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες, που αφορούν την παρούσα διαδικασία, το Δικαστήριο κρίνει ότι είναι λογικό να επιδικασθεί στον προσφεύγοντα για το λόγο αυτό το ποσό των € 500, πλέον των φόρων επί του ποσού αυτού.

Γ.- ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

36.- Το Δικαστήριο κρίνει κατάλληλο να βασίσει τα επιτόκια των τόκων υπερημερίας στο οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή δεκτή
2. *Αποφαίνεται* ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης
3. *Αποφαίνεται* ότι υπάρχει παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης
4. *Αποφαίνεται* ότι
 - το εναγόμενο Κράτος πρέπει να καταβάλει από κοινού στους προσφεύγοντες και σε διάστημα τριών μηνών από την ημέρα, που η απόφαση κατέστη οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, τα ακόλουθα ποσά : α) € 1.500 για ηθική βλάβη, β) € 500 για έξοδα και δικαστικές δαπάνες, πλέον οποιοδήποτε ποσό, που θα μπορούσε να οφείλεται σαν φόρος για τα εν λόγω ποσά.
 - από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα αυξηθεί με απλό επιτόκιο ίσο με το οριακό επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής

Τράπεζας, που εφαρμόζεται κατά την περίοδο αυτή,
αυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* την αίτηση δίκαιης ικανοποίησης για το επιπλέον.

Συντάχθηκε στα γαλλικά, μετά κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 2
Ιουνίου 2005 σε εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του Κανονισμού.

Υπογραφές

Σορεν ΝΙΕΛΣΕΝ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Γραμματέας Πρόεδρος

Επικύρωση του φωτοαντιγράφου στο Στρασβούργο στις 02.06.2005 από
το Σ. ΝΙΕΛΣΕΝ, Γραμματέα

Υπογραφή Σ. ΝΙΕΛΣΕΝ